

Na kritisch AFM rapport: Beleggers eisen opheldering van accountants

Grote beleggers zijn 'bezorgd' over het AFM rapport waarin de kwaliteit van accountantscontroles wordt betwist. Stichting Eumedion, die grote institutionele beleggers vertegenwoordigt, wil 'op korte termijn helderheid'.

Dat zegt directeur Rients Abma van **Stichting Eumedion**. Abma zegt zo snel mogelijk 'om de tafel' te willen met de grote vier accountantskantoren en hun beroepsorganisatie Nivra.

'Wij willen weten of de aan aandeelhouders gepresenteerde jaarrekeningen over **2008** materiële onjuistheden bevatten en of deze gecorrigeerd moeten worden', aldus Abma. 'Als deze duidelijkheid uitblijft dreigt er onzekerheid in de Nederlandse kapitaalmarkt te ontstaan, met alle negatieve gevolgen voor de waardering van alle Nederlandse beursfondsen van dien.'

Eumedion is vooral geschrokken van de conclusie dat 'in 54% van de onderzochte gevallen de externe accountants onvoldoende zekerheid hebben verkregen om de afgegeven accountantsverklaring te kunnen onderbouwen. Toch hebben zij de verklaringen afgegeven'.

Woede bij accountants

Binnen de accountantssector lukt het AFM-rapport scherpe kritiek uit. **KPMG**, een van de vier grote accountantskantoren, 'betreurt' het rapport. 'Losse observaties', aldus KPMG, 'worden uitvergroot tot generieke oordelen over de kwaliteit van het accountantsberoep'. Hoewel de kritiek volgens KPMG 'soms' terecht is, zaait het rapport ten onrechte twijfel over 'de juistheid van een zeer groot aantal in Nederland afgegeven goedkeurende verklaringen'.

Ook accountantskantoor **PwC** is 'geschrokken' van de woordkeuze van de AFM, maar is blij dat het een gunstig oordeel heeft gekregen van de toezichthouder. 'In het rapport dat wij als kantoor hebben gekregen', aldus partner Peter van Mierlo, 'staat dat er tegen ons geen handhavingmaatregelen worden getroffen. Ook over een mogelijke tuchtzaak wordt bij ons niet gerept.' Wel betreurt Van Mierlo de suggestie dat er iets mankeert aan de afgegeven accountantsverklaringen. 'Ik zou dat niet doen, als je het niet kunt aantonen.'

De AFM roept Raden van Commissarissen op om bij hun externe accountant het oordeel over diens kantoor op te vragen. Zelf kan de AFM zo'n rapport niet vrijgeven wegens de wettelijk opgelegde geheimhoudingsplicht. Daarom heeft de toezichthouder het vandaag vrijgegeven rapport ook volledig geanonimiseerd. Van Mierlo noemt deze oproep aan commissarissen 'een goed idee'.

Juridisering van het toezicht

Beroepsorganisatie Nivra noemt het AFM-rapport zelfs 'suggestief'. Voorzitter Ruud Dekkers zegt dat het rapport 'ten onrechte de suggestie wekt dat 60% van de accountantsverklaringen in Nederland ten onrechte is afgegeven'. Hij stelt dat de toezichthouder een aantal conclusies trekt die 'niet door de feiten worden ondersteund, want in geen van de gevallen is een accountantsverklaring ten onrechte verstrekt'. Hij kan overigens niet zeggen welke conclusie hij zelf aan het onderzoek zou verbinden, omdat hij de feiten 'onvoldoende kent'.

Dekkers vindt dat de AFM zich ten onrechte 'agressief' opstelt door 'de pers' te gebruiken om eventuele maatregelen aan te kondigen. 'Op basis van de genoemde bevindingen moet de AFM naar de rechter stappen en niet alvast een straf uitdelen via de pers. Het Nivra vindt dat de AFM direct maatregelen moet treffen als ze misstanden aantreft, maar ik ben het niet eens met deze wijze van communiceren. Bovendien krijgt nu de hele beroepsgroep een straf, in plaats van de kantoren die het betreft, want de AFM noemt geen namen.'

De AFM stelt in haar rapport alleen dat het 'voornemens' is om bepaalde kantoren hard aan te pakken wegens ondeugdelijke controlemethodes. Daarbij denkt de toezichthouder aan het hele arsenaal van 'normoverdragende gesprekken' tot boetes.

Dekkers, zelf partner en oud-bestuurder van accountantskantoor PwC, vreest voor een 'juridisering' van de relatie tussen toezichthouder en accountantskantoren. 'Dit optreden van de AFM leidt ertoe dat accountantskantoren straks misschien alleen nog zeggen: I'll see you in court. Ons bereiken ook signalen van individuele accountants die zeggen dat het ze niet meer kan schelen wat de AFM er van vindt, omdat ze het toch nooit goed doen. De formele benadering van hun beroep leidt niet tot kwaliteitsverbetering, vinden ze. Ook het **Nivra** wordt 'gedwongen' om een harde toon aan te slaan, zegt Dekkers, 'omdat de AFM zulke grote woorden gebruikt. Dat is niet chique, dat hadden wij liever niet gedaan.' De Nivra-voorzitter noemt de interpretaties van de AFM over de controlekwaliteit 'ongebruikelijk, zowel naar nationale als internationale normen'.

Discussie loopt nog

Twee kantoren zijn nog formeel 'in discussie' met de AFM over haar bevindingen. **Deloitte**, een ander groot kantoor, zegt de rapportage 'serieus' te nemen. Ook stelt een woordvoerder dat het kantoor geen jaarrekeningen heeft moeten aanpassen als gevolg van het AFM-onderzoek. Tegelijk is Deloitte 'over een aantal specifieke bevindingen nog in gesprek' met de toezichthouder. Volgens het net verschenen 'transparantieverslag' van Deloitte heeft de AFM veertien dossiers gecontroleerd.

Ook **Ernst & Young**, het vierde grote kantoor dat werd onderzocht, stelt 'dat er nog discussie plaatsvindt tussen de AFM en accountantskantoren over de interpretatie van regels en standaarden'. Een woordvoerder vindt bovendien dat de toezichthouder 'te zware bewoordingen' heeft gekozen voor de gebreken die zijn geconstateerd.

In het vanochtend verschenen rapport schrijft de AFM dat zij verschillende maatregelen

tegen accountantskantoren overweegt, zoals dwangsommen, boetes en tuchtzaken. Dit neemt nog 'de nodige tijd in beslag', aldus de AFM, 'in het bijzonder vanwege de noodzakelijke afstemming van de feiten'. Dit betekent dat de procedures nog in het stadium is van 'hoor en wederhoor'.

Plaatsvervangende schaamte

Bij Marcel Pheijffer, hoogleraar accountantscontrole aan universiteit Nyenrode, leiden de ontwijkende reacties van accountants tot 'plaatsvervangende schaamte'. Volgens hem heeft de AFM terecht gewezen op belangrijke gebreken in de kwaliteitsborging bij accountantscontrole. Die gebreken op zichzelf betekenen niet dat een jaarrekening ten onrechte is goedgekeurd, zegt hij, maar wel dat ernstige fouten niet kunnen worden uitgesloten.

Ook de specifieke misstanden die het AFM-rapport (geanonimiseerd) opsomt, aldus Pheijffer 'betekenen dat het AFM-toezicht nodig is en dat niet louter kan worden vertrouwd op het kwaliteitsbeheersingssysteem van accountantsorganisaties'.

Copyright (c) 2010 Het Financiële Dagblad

Bron: 1 september 2010, 17:40 uur | FD.nl